



Kristiansund kommune
I medvind uansett vær

Kvartalsrapport finans- og gjeldsforvaltning

3. kvartal 2021



Innholdsfortegnelse

Finansanalyse	3
Likviditet og plasseringer.....	3
Låneportefølje.....	4
Renterisiko.....	5
Kreditrisiko.....	5
Likviditetsrisiko	5

Rammer og handlingsregler i finansreglementet skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Kommunen skal til enhver tid ha likviditet til å dekke løpende forpliktelser. Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Finansanalyse

Rapporteringen er i samsvar med gjeldende finansreglement, vedtatt av bystyret 31.5.2016.

Likviditet og plasseringer

Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet for kommunens innskuddsmidler eller lån. Et sertifikatlån pålydende 370 mill. kroner ble i september konvertert til et 5 års fastrentelån. Ut over dette har det ikke vært større endringer i risikoeksponering eller gjenværende rentebinding i løpet av 3. kvartal 2021.

Rammer og handlingsregler i finansreglementet, sist vedtatt av bystyret 31.5.2016, skal forhindre vesentlig og uønsket finansiell risiko. Kommunen skal til enhver tid ha likviditet til å dekke løpende forpliktelser. Finansforvaltningen har som overordnet mål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

De bundne midlene er angitt fordi de er rentebærende med samme vilkår som bankavtalen angir, men inngår ikke som kortsiktig likviditet. Opptjente renter på skattetrekkkonto er driftsinntekt. Avkastningen på kommunens innskuddsmidler vurderes som tilfredsstillende. Avkastningen på innskuddsmidlene vil avhenge av rentenivået, ikke bare margin i forhold til referanserenten NIBOR 3 måneder.

Årets budsjetterte låneopptak til finansiering av investeringer ble gjennomført i januar og februar. Lånebeløpene ble plassert til forrentning i bank for å utnytte en positiv differanse mellom innskudds- og lånerente. Det har ikke vært noen endring i kommunens risikoeksponering i løpet av 3. kvartal 2021. Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet for kommunens innskuddsmidler.

Innskuddsmidler i bank og fondsplasseringer

	31.12.2020		31.3.2021		30.6.2021		30.9.2021	
	NOK mill.	prosent	NOK mill.	prosent	NOK mill.	prosent	NOK mill.	prosent
Ulike driftskonti	397,9	80,9	680,6	89,7	714,3	89,0	591,2	87,4
Innskudd i andre banker	50,7	10,3	50,0	6,6	50,0	6,2	50,0	7,4
Samlet kortsiktig likviditet	448,6	91,2	730,6	96,3	764,3	95,2	641,2	94,8
Bundne midler hos hovedbank, eks. skattetrekkkonto	3,9	0,8	3,4	0,4	5,5	0,7	8,4	1,2
Hovedbank, skattetrekkkonto	39,6	8,0	24,9	3,3	32,7	4,1	27,2	4,0
Alle innskuddsmidler og fondsplasseringer	492,1	100,0	758,9	100,0	802,5	100,0	676,8	100,0
Avkastning siden 31.12.2019	5,60 mill.		-		-		-	
Avkastning siden 31.12.2019 1)	1,19 %		-		-		-	
Avkastning benchmark (ST1X) 1) 3)	-		-		-		-	
Avkastning siden 31.12.2020	-		1,51 mill.		3,03 mill.		4,56 mill.	
Avkastning siden 31.12.2020 2)	-		0,95 %		0,87 %		0,89 %	
Avkastning benchmark (ST1X) 2) 3)	-		-		-		-	
Bekreftelse på at alle plasseringer er gjort med = 20 % BIS vekt	Ja		Ja		Ja		Ja	
Bekreftelse på enkelteksponering = 2 % av forvaltningskapital	Ja		Ja		Ja		Ja	
Bekreftelse på fondseksponering = 5 % av forvaltningskapital	Uaktuelt		Uaktuelt		Uaktuelt		Uaktuelt	
Bekreftelse på enkeltpapir = 12 måneders løpetid	Uaktuelt		Uaktuelt		Uaktuelt		Uaktuelt	
Største tidsinnskudd	50,7 mill.		50,0 mill.		50,0 mill.		50,0 mill.	
Største enkeltpapirplassering	0 mill.		0 mill.		0 mill.		0 mill.	

1) Gjennomsnitt årsrente fra 31.12.2019.

2) Gjennomsnitt årsrente fra 31.12.2020.

3) Benchmark ST1X noteres ikke etter 04.12.2020.

Låneportefølje

I løpet av januar og februar ble det foretatt opptak av 2 sertifikatlån til finansiering av investeringer med totalt 452,0 mill. kroner. Dette tilsvarer opprinnelig budsjettert beløp for 2021. Det ble foretatt en økning av lån på 8,0 mill. kroner i 2. kvartal vedrørende reovering av Kårhaugen 14. Lånemidlene ble plassert til forrentning i bank for å utnytte en positiv differanse mellom innskudds- og lånerente.

Startlånsmidler fra Husbanken ble vedtatt med 50,0 mill. kroner for 2021. Lånet ble opptatt i mars. I august vedtok bystyret en økning med 40,0 mill. kroner. Lånet ble opptatt i september.

Antall løpende lån ved utgangen av 2020 var 24. Det var 28 løpende lån ved utgangen av 3. kvartal 2021.

Rentebytteavtaler benyttes for å foreta lengre rentebinding med basis i lån som har kort rentebinding, fra 2 til 6 måneder. Dette er finansielle avtaler, ikke nye lån. Kommunen hadde 1 rentebytteavtale ved utgangen av 2020 med totalt 200,0 mill. kroner. Dette var uendret ved utgangen av 3. kvartal 2021.

Andelen lån inkl. rentebytteavtaler med gjenstående rentebinding lengre enn 1 år var 52,2 % per 31.12.2020. Andelen var 45,4 % per 30.9.2021.

Den gjennomsnittlige renten på kommunens totale lån inkl. rentebytteavtaler var 1,33 % ved utgangen av 2020. Ved utgangen av 1. kvartal 2021 var den 1,13 %. Ved utgangen av 2. kvartal 2021 var den 1,07 %. Ved utgangen av 3. kvartal 2021 var den 1,23 %. Årsaker til reduksjonene gjennom 1. og 2. kvartal var at det generelle rentenivået på kortsiktige lån ble redusert, men også at de nye låneopptakene, som ble foretatt hovedsakelig i 1. kvartal, alle hadde lavere rentenivå enn gjennomsnittrenten. Økningen ved utgangen av 3. kvartal skyldes delvis at de korte rentene har økt, men først og fremst rentebinding i 5 år av et tidligere kortsiktig sertifikatlån pålydende 370,0 mill. kroner.

Kommunens lån inkl. rentebytteavtaler med mindre enn 1 års gjenstående rentebinding hadde ved utgangen av 2020 en gjennomsnittlig rente på 0,58 %. Ved utgangen av 1. kvartal 2021 var den 0,41 %. Ved utgangen av 2. kvartal 2021 var den 0,29 %. Ved utgangen av 3. kvartal 2021 var den 0,59 %. Hovedårsaken til den betydelige økningen fra utgangen av 2. til 3. kvartal er av mer teknisk art, ved at et lån med 5 års rentebinding i september har løpt i mer enn 4 år. Dermed er det mindre enn ett år igjen av rentebindingen for et lån med betydelig høyere rente enn de kortsiktige lånene.

Dersom det generelle rentenivået endres med 1 prosentpoeng, vil virkningen isolert sett medføre at renteutgiftene endres med 37,8 mill. kroner på årsbasis, basert på lånevolumet per 30.9.2021. Dette indikerer imidlertid ikke en øyeblikkelig konsekvens for kommunens netto driftsresultat og regnskapsresultat. Det skyldes at deler av lånegjelden har langsiktig rentebinding inklusive rentebytteavtale. For slike lån og rentebytteavtale vil renteendring først slå ut når rentebindingsperiodene utløper. Deler av lånegjelden er også knyttet opp mot kommunale eiendomsgebyrer, rentebærende utlån og rentekompensasjonsordninger. Disse komponentene vil bidra til å dempe nettoeffekten av renteendringer.

Kommunen har ingen avtaler om finansiell leasing.

Det er ikke avvik mellom faktisk forvaltning og risikoramme i finansreglementet for kommunens lån. Kommunens låneportefølje forvaltes i henhold til finansreglementets punkt 7. Det generelle rentenivået, spesielt for kortsiktige lån, falt i alle månedene fra inngangen til 2021, med et laveste nivå i august. Dette økte noe i september, noe som skyldtes forventninger om at Norges Bank skulle øke styringsrenten. Dette ble som ventet. I tillegg er det signalisert, og dermed ventet og innbakt, at rentenivået skal økes ytterligere fremover. Kommunens konvertering av et tidligere kortsiktig sertifikatlån til et 5 års fastrentelån i september medførte også et høyere gjennomsnittsnivå for kommunens samlede innlån. Dette ble gjort for å være i tråd med finansreglementets bestemmelser. Utenom det som er nevnt foran har det ikke vært andre større endringer i kommunens risikoeksponering og rentebetingelser i løpet av årets 3 første kvartaler.

Ved låneopptak må det tas stilling til rentebindingsperiode. For å unngå at kommunen skal ta for stor renterisiko bør det velges ulike rentebindingsperioder. Dermed kan renterisikoen reduseres, og en unngår at for stor del av kommunens låneportefølje blir påvirket av kortsiktige svingninger eller endringer i rentenivå. Ved å tilpasse at lånene har spredte terminforfall og tidspunkt for renteendring, vil både renterisiko og likviditetsrisiko bli redusert.

Ved utgangen av 2019 var kommunens andel av rene lån (utenom rentebytteavtaler) med kort rentebinding på 72,3 %. Ved utgangen av 2020 var andelen 54,0 %. Ved utgangen av 1. kvartal 2021 var andelen 60,2 %. Andelen var fortsatt på 60,2 % ved utgangen av 2. kvartal. Økningen i løpet av 1. og 2. kvartal 2021 skyldes opptakene av lån med kort rentebinding på til sammen 510,0 mill. kroner. Ved utgangen av 3. kvartal 2021 var andelen 50,8 %. Reduksjonen fra 2. til 3. kvartal skyldes i hovedsak rentebinding av et lån på 370,0 mill. kroner i 5 år.

Årsaken til valget av en fortsatt stor andel lån med kort rentebinding er at rentenivået for slike lån er betydelig lavere enn lån med lang rentebinding. Dette er også nødvendig for å kunne oppnå totale rentekostnader som kommer så nært som mulig i forhold til det vedtatte budsjettet.

Lån og rentebytteavtaler

	31.12.2020			31.3.2021			30.6.2021			30.9.2021		
	NOK mill.	%	Dur.	NOK mill.	%	Dur.	NOK mill.	%	Dur.	NOK mill.	%	Dur.
Lån med pt (flytende) rente	263,0	8,1	0,04	308,4	8,3	0,04	304,0	8,1	0,04	341,3	9,0	0,04
Lån med NIBOR- basert rente og sertifikatlån	1 485,0	45,9	0,14	1 937,0	51,9	0,16	1 945,0	52,1	0,20	1 575,0	41,8	0,15
Lån med fast rente	1 487,6	46,0	2,81	1 486,2	39,8	2,61	1 485,6	39,8	2,36	1 854,9	49,2	2,69
RENTEBYTTEAVTALER:												
Avtaler med mottatte renter	-200,0	-6,2	0,13	-200,0	-5,4	0,16	-200,0	-5,4	0,16	-200,0	-5,3	0,17
Avtaler med avgitte renter	200,0	6,2	1,87	200,0	5,4	1,67	200,0	5,4	1,41	200,0	5,3	1,16
Finansielle leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Langsiktig gjeld eks. pensjonsforpliktelser	3 235,6	100,0	1,47	3 731,6	100,0	1,20	3 734,6	100,0	1,11	3 771,2	100,0	1,44
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2019 1)	54,9 mill.			-			-			-		
Effektiv rentesats fra 2019 2)	1,64 %			-			-			-		
Avkastning (kostnad) benchmark (ST4X) 3) 4)	-			-			-			-		
Effektiv rentekostnad siden 31.12.2020 1)	-			10,8 mill.			21,2 mill.			31,7 mill.		
Effektiv rentesats fra 2020 2)	-			1,23 %			1,20 %			1,18 %		
Avkastning (kostnad) benchmark (ST4X) 4)	-			-			-			-		
Antall løpende enkeltlån	24			27			27			28		
Største enkeltlån	370 mill.			370 mill.			370 mill.			370 mill.		

1) Fra driftsregnskapet, fratrukket byggelånsrenter.

2) Årsrente for løpende lån og rentebytteavtaler siden 31.12 i angitt år.

3) Gjennomsnitt årsrente fra 31.12.2019.

4) Benchmark ST4X noteres ikke etter 04.12.2020.

Renterisiko

Kommunens innskuddsrenter er i nåværende og forrige bankavtale definert som et påslag til referanserenten NIBOR 3 måneder. Siden 2012 har innskuddsrenten vært høyere enn kortsiktig lånerente. Det har således medført en økonomisk gevinst å foreta tidlige låneopptak, før lånebeløpene er nødvendige til å finansiere investeringer, ved å lånemidlene stå til forrentning i banker. Det har ikke vært foretatt plasseringer i fond de senere år. Relativt store innskudd medfører en viss renterisiko på innskuddssiden, men samtidig vil opptatte lån til årets investeringer også ha kort rentebinding i 2 til 6 måneder om gangen. Dermed vil samvariasjonen mellom innskudd og innlån være relativt god. Det er en viss renterisiko ved utlån til låntakere med startlån.

Kredittrisiko

Kommunene er i mindre grad utsatt for kredittrisiko enn de fleste private selskaper. Det skyldes at de største inntektene for kommunene kommer i form av skatt og rammetilskudd. Den norske stat medfører i realiteten ingen kredittrisiko for kommunene. Etersom kommunens innskuddsmidler de senere år utelukkende er plassert i bank, vil det være en viss kredittrisiko forbundet med dette. Det foretas imidlertid fortløpende kredittvurderinger av norske banker. Deres rating er jevnt over karakterisert som god. Dermed vil slike innskudd ikke medføre noen spesiell kredittrisiko i dagens situasjon.

Kommunen er utsatt for kredittrisiko i forbindelse med utlån, spesielt startlån. Utlån til privatpersoner har tradisjonelt utgjort en liten del for kommunen, men de senere år har omfanget økt betydelig. Ved inngangen til 2008 utgjorde startlån 34,2 mill. kroner. Dette har økt jevnt i de påfølgende årene til 343,5 mill. kroner ved utgangen av 2020. Kredittrisikoen skyldes spesielt at slike lån i særlig grad skal gis til låntakere som er vanskeligstilt på boligmarkedet. Startlån har i stor grad vært benyttet som del av toppfinansiering, hvor banklån har hatt 1. prioritet, og hvor det ofte har vært lite egenkapital hos låntakerne. De senere år har andelen startlån som fullfinansiering økt betydelig.

Likviditetsrisiko

Kommunen har liten likviditetsrisiko på sine plasseringer, som stort sett er rene bankinnskudd. Utlån til startlån vil innebære en viss likviditetsrisiko, men hver for seg består denne porteføljen av mange og relativt begrensede utlån som alle er langsiktige.

Kommunen er imidlertid i en relativt utsatt situasjon ved at kommunens tilsynelatende gode likviditet i stor grad er plasserte lånemidler før disse skal finansiere investeringer. Så lenge det vedtas nye investeringer med låneopptak, og så lenge gjennomføringen av investeringer forsinkes i forhold til opprinnelig plan, vil kommunen ha tilstrekkelig likviditet. Trenden gjennom flere år var at den korrigerede arbeidskapitalen ble stadig svakere til utgangen av 2014. Utviklingen i perioden 2014-2017 var entydig positiv, noe svekket i 2018, men så bedret igjen i 2019 og 2020.

Regnskapsmessig premieavvik innebærer også en likviditetsrisiko for kommunen. Samlede premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift økte hvert år fra 2002 til utgangen av 2014, da dette utgjorde 231,1 mill. kroner. I løpet av de 4 neste årene ble samlede premieavvik redusert med 55,6 %, og utgjorde 102,6 mill. kroner ved utgangen av 2018. Ved utgangen av 2020 var summen av premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift 105,8 mill. kroner.